

Mokslinio gyvenimo kronika

Archeologijos katedros mokslinės veiklos apžvalga

2012 metai

Konferencijos, seminarai

Lietuvos nacionalinis muziejus drauge su Lietuvos archeologijos draugija 2012 m. tęsė vakarų ciklą Marrijos Gimbutienės skaitymai. Vasario 8 d. archeologijos magistrantas Daumantas Kiulkys skaitė pranešimą „Geležies amžiaus skydai Lietuvoje“. Vasario 29 d. buvo perskaitytas jaunesniojo mokslo darbuotojo Ramūno Šmigelsko, jaunesniojo mokslo darbuotojo Renaldo Augustinavičiaus, prof. A. Kuncevičiaus bei doc. Rimvydo Laužiko parengtas pranešimas „3D metodo taikymas archeologijoje: Dubingių Jutonių pilkapyno (Molėtų r.) atvejis“. Kovo 28 d. doktorantė Dovilė Baltramiejūnaitė skaitė pranešimą „Mažulonių piliakalnio (Ignalinos r.) tyrinėjimai: naujai atrasta sena“.

***

Baltijos–Atlanto–Viduržemio prekybos ir investicijų taryba, inicijuodama tiriamąją Rytų partnerystės ekspediciją „Amber Route BC“ organizavo mokslinę konferenciją „Gintaro pirklių kelias. Baltija–Kaspija“, kuri vyko Lietuvos Respublikos Seime 2012 m. balandžio 13 d. Joje pranešimus skaitė prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas – „Lietuvos gyventojų prekybiniai ryšiai su rytinėmis Romos imperijos provincijomis“ ir doc. dr. Aleksiejus Luchtanas – „Lietuvos priešistorės istorija“.

***

Archeologijos katedros vykdomo projekto „Ankstyvųjų baltų visuomenės tapatumo bruožai remiantis archeologijos paveldo tyrimais Lietuvoje (ARCH-BALTAI)“ tyrėjų iniciatyva 2012 m. gruodžio 7 d. buvo surengtas seminaras „Ankstyvųjų baltų visuomenės tapatumo paieškų kryptys“. Jame pranešimus skaitė: doc. dr. Algimantas Merkevičius (VU) – „Projektas: „Ankstyvųjų baltų visuomenės tapatumo bruožai remiantis archeologijos paveldo tyrimais Lietuvoje“; prof. dr. Vytis Čiubrinskas (Vytauto Didžiojo universitetas) – „Probleminiai tapatybės paradigmos

aspektai“; magistrantė Lijana Remeikaitė (VU) – „Tapatumo samprata ir tyrimai archeologijoje“; doc. dr. Gintautas Zabiela (Klaipėdos universitetas) – „Ankstyvųjų įtvirtinimų baltų visuomenėje problematika“; dr. Vygandas Juodgalvis (Lietuvos istorijos institutas) – „Ankstyvųjų baltų gyvenvietės Užnemunėje“; dr. Egidijus Šatavičius (VU) – „Nauji duomenys apie ankstyvųjų baltų gyvenvietes Pietryčių Lietuvoje“. Seminarą užbaigė diskusijos ankstyvųjų baltų visuomenės tapatumo tyrimų metodologijos ir teorijos tikslinimo klausimais.

***

2012 m. birželio 5 d. doc. dr. Aleksiejus Luchtanas dalyvavo Kultūros paveldo departamento surengtame tarptautiniame pasitarime dėl kovos su nelegalia archeologija. Pasitarime dalyvavo kultūros paveldo specialistai ir archeologai iš Baltarusijos, Lietuvos ir Lenkijos, taip pat Lietuvos kriminalinės policijos biuro pareigūnai.

Paskaitos, diskusijos, pristatymai

2012 m. sausio 26 d. prof. Albinas Kuncevičius dalyvavo Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai organizuotame dr. Povilo Blaževičiaus knygos „Seniausieji Lietuvos žaislai“ pristatymo vakare.

***

2012 m. gegužės 9 d. vakare „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės paminklai ir tyrinėjimai“, skirtame archeologo doc. dr. Gintauto Zabelos 50 metų jubiliejui, prof. Albinas Kuncevičius skaitė pranešimą „Archeologas, atkasęs Vorutą“.

***

2012 m. spalio 18 d. Archeologijos katedros kvietimu Kopenhagos universiteto profesorius Klavs Randsborg skaitė paskaitas „Bronze Age Metrology: Length–Volume–Weight“ ir „Spirals! – Calendars in Bronze Age Denmark“.

***

2012 m. lapkričio 21 d. Vilniaus rotušėje doc. Valdemaras Šimėnas dalyvavo Gintaro kelio „Baltija–Kaspija“ ekspedicijos nuotraukų parodos pristatyme.

***

2012 m. lapkričio 27 d. paskaitą tema „Šiuolaikiniai istoriniai topografiniai Šiaurės Vakarų Rusijos tyrimai: Baltijos perspektyva“ skaitė Sankt Peterburgo aukštosios ekonomikos mokyklos Istorijos fakulteto archeologas dr. Adrianas Selinas.

***

2012 m. gruodžio 12 d. Lietuvos mokslų akademijos didžiojoje salėje vyko LMA tikrojo nario, Lietuvos edukologijos universiteto prof. dr. Eugenijaus Jovaišos monografijos „Aisčiai. Kilmė“ pristatymas. Vakaraž vedė prof. dr. (HP) Albinas Kuncevičius. Kalbėjo profesorius habil. dr. Mykolas Michelbertas, doc. dr. Valdemaras Šimėnas.

Pripažinimas

2012 m. kovo 9 d. Lietuvos mokslų akademijos salėje buvo iškilmingai įteikti 2011 m. Lietuvos mokslo premijos laureatų diplomai. Humanitarinių ir socialinių mokslų srityje apdovanojimą už darbų ciklą „Senonojo geležies amžiaus (I–IV a.) baltų genčių materialinė ir dvasinė kultūra, Lietuvos gyventojų prekybiniai ryšiai“ pelnė prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas.

Išvykos

2012 m. gegužės 2–9 d. doc. dr. Aleksiejus Luchtanas buvo išvykęs į Pietų Korėją dalyvauti IV tarptautinėje paleolito konferencijoje Jeongoko priešistorės muziejuje ir skaitė pranešimą „Akmens amžiaus menas Baltijos regione“.

***

2012 m. gegužės 19–27 d. prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas lankėsi Poznanės A. Mickevičiaus universitete, kur skaitė kelias paskaitas Lietuvos archeologijos romėniškojo laikotarpio tematika („Obrządek pogrzebowy Bałtów na terenie Litwy w okresie rzymskim i ówczesne strefy kulturowo-etniczne“; „Importy rzymskie na terenie Litwy. Chronologija ozdób z okresu rzymskiego“).

***

2012 m. gegužės 23 d. prasidėjusioje ekspedicijoje „Amber Route BC“ (Gintaro kelias Baltija–Kaspija), kurią inicijavo Baltijos–Atlanto–Viduržemio prekybos ir investicijų taryba, dalyvavo doc. dr. Valdemaras Šimėnas. Per dvidešimt kelionės dienų senuoju gintaro keliu ekspedicijos dalyviai aplankė Gruziją, Azerbaidžaną, Iraną, Turkiją, svarbiausius Artimųjų Rytų miestus, susitiko su jų vadovais, verslo, mokslo, kultūros sričių atstovais, ieškojo autentiško gintaro kelio pėdsakų, rinko medžiagą apie minėtose šalyse surastus gintaro dirbinius.

***

2012 m. liepą doc. dr. Aleksiejus Luchtanas su VU delegacija lankėsi Kinijos Liaudies Respublikoje ir Tibeto autonominėje srityje. Susitiko su Kinijos LR kultūros atstovais, tibetologijos specialistais, domėjosi Tibeto kultūra bei istorija.

***

2012 m. rugsėjo 21–spalio 2 d. doc. dr. Aleksiejus Luchtanas buvo išvykęs į Afganistaną kaip ekspertas realizuoti projekto „Afganistano Goro provincijos archeologijos objektų registro veiksmo įgyvendinimas“ veikų. Viešnagės metu organizuotas mokomasis seminaras Goro provincijos paveldosaugos, kultūros darbuotojams bei dvasininkams. Parengti ir išversti į *dari* kalbą Goro provincijos kultūros ir istorijos paminklų pasai bei metodinė priemonė pateikti Kultūros paveldo departamentui Kabule.

***

2012 m. gruodžio 12–14 d. doc. Algimantas Merkevičius ir laborantė Lijana Remeikaitė lankėsi Berlyne, kur muziejuose rinko duomenis projektui „Anksityvųjų baltų visuomenės tapatumo bruožai remiantis archeologijos paveldo tyrimais Lietuvoje“.

Disertacijos

Doc. dr. Valdemaras Šimėnas oponavo Rolando Tučo daktaro disertaciją „Lietuvos teritorijos apgyvendinimo raida I–XII a.“ (fiziniai mokslai, geografiška 06 P), kuri buvo ginama vasario 24 d. VU Gamtos mokslų fakultete.

***

2012 m. lapkričio 16 d. doc. dr. Valdemaras Šimėnas oponentavo Romano Širouchovo disertaciją „Prūsų ir kuršių kontaktai XI–XIII a. pradžioje archeologijos duomenimis“, kuri buvo ginama Klaipėdos universitete.

Studentų mokslinė veikla

2012 m. lapkričio 29 d. Vilniaus universitete vyko Lietuvos studentų archeologų mokslinė konferencija, kurią organizuojant aktyviai dalyvavo Lietuvos archeologijos draugija. Konferencijoje pranešimus skaitė šie VU archeologijos studijų programos studentai bei ab-

solventai: Jaroslav Vabalas – „Brūkšniuotosios keramikos kultūros likimas Lietuvos Užneryje (archeologiniai duomenys)“; Justina Stankevičiūtė – „Nemuno žemupio srities raida I–VIII a. (laidojimo paminklų duomenimis)“; Darius Levicki – „Laidosena žemaitijoje I–IX a. ir jos interpretavimas, remiantis archeomitologiniais duomenimis“; Žilvinas Mantvydas – „Šliktinės lobiai“; Ingrida Latvytė – „Gotikiniai kokliai Vilniaus reprezentacinių rūmų ansamblio teritorijoje“; Mantas Daubaras – „Alytaus kapinyno suaugusių žmonių populiacijos traumatizmo charakteristika“; Motiejus Kėrys – „Bažnytinė archeologija Lietuvoje“.

Violeta Vasiliauskienė